

Kjótská deklarace o rozvoji prevence kriminality, trestní spravedlnosti a právního státu: k dosažení Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj

My, hlavy států a vlád, ministři a zástupci členských států,

shromáždění na Čtrnáctém kongresu Organizace spojených národů o prevenci kriminality a trestní spravedlnosti v japonském Kjótu, konaném ve dnech 7. až 12. března 2021, půl století po Čtvrtém kongresu konaném v Kjótu v roce 1970, na kterém se mezinárodní společenství zavázalo ke koordinaci a prohloubení snah o prevenci kriminality v kontextu sociálního a ekonomického rozvoje;

zohledňující 65leté dědictví kongresů OSN o prevenci kriminality a trestní spravedlnosti, jejich neutuchající významnou roli největších a nejrozmanitějších mezinárodních fór v oblasti prevence kriminality a trestní spravedlnosti a jejich výsledky při prosazování diskusí o zásadách a profesionálních postupech a závazcích mezinárodního společenství;

připomínající Deklaraci z Dauhá o integraci prevence kriminality a trestní spravedlnosti do širší agendy OSN pro řešení sociálních a ekonomických výzev, pro podporu právního státu na národní a mezinárodní úrovni a pro účast veřejnosti,¹ přijatou Třináctým kongresem Organizace spojených národů o prevenci kriminality a trestní spravedlnosti, ve které jsme znovu potvrdili potřebu začlenit otázky prevence kriminality a trestní spravedlnosti do širší agendy OSN, aby se zlepšila koordinace celého systému;

uznávající potřebu stavět na pokroku dosaženém od Třináctého kongresu, včetně přijetí Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj² a jejího dosavadního naplňování, jakož i výzvách, které je třeba překonat;

prohlašujeme následující:

1. Vyjadřujeme hluboké znepokojení nad negativním dopadem kriminality na právní stát, lidská práva, socioekonomický rozvoj, veřejné zdraví a bezpečnost, životní prostředí a kulturní dědictví;
2. Vyjadřujeme rovněž hluboké znepokojení nad tím, že kriminalita nabývá stále více nadnárodní, organizovaný a komplexní charakter a že zločinci stále více využívají k provádění svých nezákonných aktivit nové a nově se objevující technologie, včetně internetu, což vytváří bezprecedentní výzvy v oblasti prevence a boje proti stávajícím i novým a nově se objevujícím formám kriminality;
3. Zavazujeme se přispívat k plnění Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj prostřednictvím našeho úsilí v oblasti prevence kriminality a trestní spravedlnosti, přičemž si jsme dobře vědomi, že udržitelný rozvoj a právní stát jsou vzájemně propojeny a vzájemně se podporují, že kriminalita je překážkou udržitelného rozvoje a že dosažení udržitelného rozvoje je faktorem, který umožňuje státům účinně předcházet kriminalitě a bojovat proti ní;
4. Zavazujeme se podporovat právní stát prostřednictvím vícerozměrných přístupů;
5. Zavazujeme se zintenzivnit soustředěné celosvětové úsilí v předcházení kriminalitě a boji proti ní usnadňováním a posilováním mezinárodní spolupráce v trestních věcech;
6. Upozorňujeme, s ohledem na rychle se měnící realitu, na potřebu včasné adaptace a v případě potřeby posílení mezinárodního právního rámce pro mezinárodní spolupráci v trestních věcech;
7. Zavazujeme se posilovat kapacitu orgánů činných v trestním řízení a dalších institucí trestní spravedlnosti jako ústředních složek právního státu, jakož

¹ Rezoluce Valného shromáždění 70/174, příl.

² Rezoluce Valného shromáždění 70/1.

i odborníků v oblasti účinné prevence kriminality a boje proti ní, a poskytovat technickou pomoc v tomto ohledu;

8. Zavazujeme se, že naše orgány činné v trestním řízení, instituce trestní spravedlnosti a další příslušné instituce budou účinně a vhodně využívat nové a pokročilé technologie jako nástroje proti kriminalitě s přiměřenými a účinnými zárukami bránícími špatnému užívání a zneužívání těchto technologií v tomto ohledu;

9. Zdůrazňujeme svou primární roli a odpovědnost jakožto států a vlád při definování strategií a zásad prevence kriminality;

10. Zavazujeme se posilovat multidisciplinární úsilí v oblasti prevence kriminality a boje proti ní prostřednictvím spolupráce a koordinace mezi orgány činnými v trestním řízení a jinými institucemi trestní spravedlnosti, jakož i dalšími vládními sektory, ale i podporovat jejich práci zapojením a podporou partnerství více zúčastněných stran se soukromým sektorem, občanskou společností, akademickou obcí a vědeckou komunitou, případně s dalšími relevantními zúčastněnými stranami;

11. Potvrzujeme znovu svůj závazek posilovat ústřední roli Komise pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost jako hlavního orgánu pro tvorbu zásad OSN v oblasti prevence kriminality a trestní spravedlnosti;

12. Potvrzujeme znovu úlohu Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu jako vedoucího subjektu OSN poskytujícího podporu členským státům v oblasti prevence kriminality a trestní spravedlnosti poskytováním technické pomoci a budováním kapacit, jakož i prostřednictvím vlastní normativní práce, výzkumu a odborných znalostí ve spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami, kterým se snažíme poskytovat dostatečné, stabilní a předvídatelné financování, a úlohu mezivládních fór se sídlem ve Vídni, včetně orgánů pro tvorbu zásad a jejich pomocných orgánů, v rámci systému OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost jako nejcennější a globální zdroj znalostí, vstupů, pokynů a osvědčených postupů v oblasti prevence kriminality a trestní spravedlnosti v rámci jejich příslušných mandátů;

13. Vyjadřujeme vážné znepokojení nad situací vyvolanou nemocí koronaviru (COVID-19) a jejími sociálními a ekonomickými důsledky, které vytvořily nové příležitosti pro zločince a organizované zločinecké skupiny a v různých formách a v různé míře transformovaly jejich modus operandi, a současně daly vzniknout výzvam, kterým čelí trestní spravedlnost v několika aspektech;

14. Vyjadřujeme rovněž vážné znepokojení nad zranitelností věznic, zejména pokud jde o zdraví, bezpečnost a ochranu, z hlediska reálného rizika rychlého šíření viru v uzavřeném prostředí, které může být dále komplikováno dlouhodobými výzvami, jakými jsou přeplnění věznic a špatné podmínky, které v nich panují;

15. Zavazujeme se přijmout rozhodné kroky a akční opatření k řešení výzev a odstranění mezinárodních překážek, které nemoc COVID-19 vytváří a prohlubuje v oblasti prevence kriminality a trestní spravedlnosti, mimo jiné mnohostranným přístupem a posilováním odolnosti orgánů činných v trestním řízení a dalších institucí trestní spravedlnosti prostřednictvím mnohostranné spolupráce a partnerství s více zúčastněnými stranami, se zvláštním důrazem na naléhavé potřeby budování kapacit a technické pomoci v rozvojových zemích v tomto ohledu, a to se zohledněním dlouhodobých sociálních a ekonomických důsledků pandemie, včetně udržitelného rozvoje a mezinárodních spolupráce, a s vědomím toho, že nejchudší a nejzranitelnější lidé jsou následky pandemie zasaženi nejvíce;

16. Uznáváme, s ohledem na přetrvávající zkušenosti s pandemií COVID-19 a v rámci přípravy na podobné budoucí výzvy, že je třeba přezkoumat systémy trestní spravedlnosti a zvýšit jejich účinnost, odpovědnost, transparentnost, inkluzivnost a schopnost reakce prostřednictvím podpory digitalizace;

17. Doporučujeme multilaterální přístup k prevenci kriminality a boji proti ní a k podpoře právního státu na místní, národní, regionální a mezinárodní úrovni a znovu potvrzujeme ústřední roli OSN, včetně role Úřadu OSN pro drogy

a kriminalitu jako vedoucího subjektu OSN při podpoře členských států v tomto ohledu;

18. Důrazně znovu potvrzujeme odpovědnost všech států za plnou podporu a ochranu všech lidských práv a základních svobod, jakož i za dodržování zásady lidské důstojnosti, při nestranném výkonu spravedlnosti a při veškerém našem úsilí v oblasti prevence kriminality a boje proti ní;

19. Důrazně znovu potvrzujeme odpovědnost všech států za dodržování Charty Organizace spojených národů v plném rozsahu a za úplné respektování zásad svrchované rovnosti a územní celistvosti států, jakož i zásady nezasahování do vnitřních záležitostí jiných států při veškerém našem úsilí v oblasti prevence kriminality a boje proti ní;

20. Zavazujeme se, jako signatáři níže uvedených listin, plně a účinně využívat Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a její protokoly,³ Úmluvu OSN proti korupci,⁴ tři mezinárodní úmluvy o kontrole drog, příslušné mezinárodní úmluvy a protokoly týkající se boje proti terorismu a další relevantní mezinárodní závazky, mimo jiné jako základ pro snazší mezinárodní spolupráci;

Usilujeme proto o podniknutí následujících kroků:

Rozvoj prevence kriminality

Řešení příčin kriminality, včetně jejích hlavních příčin

21. Rozvíjet, provádět a hodnotit strategie prevence kriminality a účinnost těchto strategií, které se zabývají příčinami, včetně hlavních příčin, a rizikovými faktory, díky nimž jsou různé segmenty společnosti zranitelnější vůči kriminalitě, a sdílet osvědčené postupy pro posilování naší kapacity;

Prevence kriminality založená na důkazech

22. Posilovat strategie prevence kriminality založené na důkazech shromažďováním a analýzou dat pomocí systematických a jednotných kritérií s ohledem na Mezinárodní klasifikaci trestných činů pro statistické účely a hodnotit účinnost těchto strategií;

23. Zlepšovat kvalitu a dostupnost dat o trendech kriminality s ohledem na vývoj statistických ukazatelů a dobrovolně je sdílet, abychom posilovali svou schopnost lépe porozumět globálním trendům v kriminalitě a zlepšovali účinnost strategií pro prevenci kriminality a boj proti ní;

Řešení hospodářského rozměru kriminality

24. Rozvíjet a provádět účinná opatření k řešení hospodářského rozměru kriminality a zbavit zločince a zločinecké organizace nezákonných zisků, mimo jiné identifikací, sledováním, zabavením, konfiskací, vymáháním a vrácením výnosů z trestné činnosti a vytvořením pevných vnitrostátních rámců pro finanční vyšetřování, a rozvíjet strategie pro předcházení praní špinavých peněz a nezákonným finančním tokům a boj proti nim;

³ Organizace spojených národů, *Sbírka smluv*, sv. 2225, 2237, 2241 a 2326, č. 39574.

⁴ Tamtéž, sv. 2349, č. 42146.

25. Zvážit, přezkoumat a provést účinná opatření k regulaci nakládání se zabavenými a zkonfiskovanými výnosy z trestné činnosti, s přihlédnutím ke studii vypracované Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu o účinné správě zabaveného a zkonfiskovaného majetku a nakládání s ním,⁵ za účelem účinného uchování a správy těchto výnosů z trestné činnosti;

Strategie prevence kriminality šité na míru

26. Prosazovat na míru šité strategie prevence kriminality, které zohledňují místní kontext, mimo jiné podporou kultury zákonnosti, která přihlíží ke kulturní rozmanitosti založené na dodržování zásad právního státu, mezi širokou veřejností, mimo jiné za účelem posilování spolupráce mezi zúčastněnými stranami a policií, podpory pozitivního řešení konfliktů a policejní práce zaměřené na komunitu v souladu s vnitrostátními právními předpisy, a prevenci kriminality související s gangy a městským prostředím a všech forem organizovaného zločinu;

Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do prevence kriminality

27. Začleňovat hledisko rovnosti žen a mužů do zásad, programů, právních předpisů a dalších opatření v oblasti prevence kriminality, mimo jiné za účelem prevence všech forem genderově podmíněného násilí, kriminality a viktimizace, včetně zabití souvisejících s pohlavím, a to provedením analýzy specifických potřeb a okolností, jakož i zajištěním účasti postižených skupin;

28. Předcházet domácímu násilí a bojovat proti němu, a za tímto účelem přijmout účinná opatření v rámci našich vnitrostátních právních předpisů, jako jsou zajištění vhodného vedení případů, koordinace úlohy institucí sociálního zabezpečení a trestní spravedlnosti a zajištění bezpečného prostředí pro oběti;

Děti a mládež v prevenci kriminality

29. Řešit potřeby a chránit práva dětí a mládeže s náležitým ohledem na jejich zranitelnost, zajistit jejich ochranu před všemi formami kriminality, násilí, zneužívání a vykořisťování online i offline, jako je sexuální zneužívání a vykořisťování dětí a obchodování s lidmi, zejména s ohledem na zvláštní zranitelnost dětí v souvislosti s převaděčstvím migrantů, jakož i s náborem organizovanými zločineckými skupinami, včetně gangů a teroristických skupin;

Posílení postavení mládeže v oblasti prevence kriminality

30. Umožnit mladým lidem, aby se ve svých komunitách stali aktivními činiteli pozitivních změn pro podporu úsilí o prevenci kriminality, mimo jiné organizováním sociálních, vzdělávacích, kulturních, rekreačních, sportovních a mládežnických programů a fór pro mládež, jakož i využíváním platforem a aplikací sociálních médií a dalších digitálních nástrojů k posílení jejich hlasu;

Rozvoj systému trestní spravedlnosti

⁵ Efektivní správa zabaveného a zkonfiskovaného majetku a nakládání s ním (Viedeň, 2017).

Ochrana práv obětí a ochrana svědků a ohlašujících osob

31. Chránit práva a zájmy obětí trestných činů a usilovat o to, aby jim byla poskytována pomoc v každé fázi trestního řízení, přičemž je třeba věnovat náležitou pozornost zvláštním potřebám a okolnostem obětí, včetně věku, okolnostem souvisejícím s pohlavím a dalšími potřebami a zdravotním postižením, jakož i škodám způsobeným kriminalitou, včetně traumat, a usilovat o to, aby byly obětem poskytnuty prostředky, které by mohly pomoci při jejich zotavení, včetně možnosti získat náhradu a odškodnění;

32. Povzbuzovat oběti, aby hlásily trestné činy, tím, že jim bude poskytována odpovídající podpora, a to i v rámci trestního řízení, jako je například dobrý přístup k překladatelským službám;

33. Přijímat vhodná opatření k zajištění účinné ochrany svědků v trestním řízení a ohlašujících osob;

34. Poskytovat odborníkům odpovídající zdroje a školení k posílení jejich schopnosti poskytovat pomoc a podporu zaměřenou na oběti, které zohlední konkrétní potřeby obětí;

Zlepšování podmínek ve vězení

35. Zlepšovat v tomto ohledu podmínky zadržení pro zadržené osoby jak před procesem, tak po něm, jakož i kapacity vězeňských, nápravných a dalších příslušných úředníků, mimo jiné podporou praktického uplatňování příslušných ustanovení Standardních minimálních pravidel OSN pro zacházení s vězni (Pravidla Nelsona Mandely),⁶ a Pravidel OSN pro zacházení s vězňenými ženami a ne vazební opatření pro pachatelky (Bangkokská pravidla);⁷

36. Přijímat opatření k řešení přeplněnosti zajišťovacích zařízení a ke zlepšení celkové účinnosti a kapacity systému trestní spravedlnosti, mimo jiné zvážením použití alternativ k vazbě u zadržení před řízením a trestům odnětí svobody, s náležitým přihlédnutím ke Standardním minimálním pravidlům OSN pro ne vazební opatření (Tokijská pravidla);⁸

Omezování opakované kriminality prostřednictvím rehabilitace a opětovného začlenění

37. Podporovat nápravné prostředí v nápravných zařízeních, mimo jiné navrhováním a prováděním účinných léčebných programů založených na individuálním posouzení potřeb a rizik pachatelů a poskytováním přístupu pachatelů k odbornému a technickému vzdělávání a vzdělávacím programům na podporu rozvoje potřebných dovedností pro opětovné začlenění;

38. Podporovat nápravné prostředí v komunitě s cílem usnadnit opětovné sociální začlenění pachatelů s aktivním zapojením místních komunit, a to s náležitým zohledněním potřeby chránit společnost a jednotlivce a práva obětí a pachatelů;

39. Podporovat partnerství více zúčastněných stran za účelem omezení opětovného páchaní trestných činů podporou koordinace spolupráce mezi příslušnými vládními orgány, jako jsou úřady práce a sociální péče a místní samosprávy, jakož i partnerství veřejného a soukromého sektoru mezi těmito orgány a komunitou, včetně

⁶ Rezoluce Valného shromáždění 70/175, příl.

⁷ Rezoluce Valného shromáždění 65/229, příl.

⁸ Rezoluce Valného shromáždění 45/110, příl.

spolupracujících zaměstnavatelů a komunitních dobrovolníků, kteří poskytují podporu pro dlouhodobou a sociální reintegraci pachatelů;

40. Zvyšovat povědomí o významu přijetí pachatelů veřejností za členy komunity a o významu zapojení komunity při napomáhání jejich dlouhodobé a sociální reintegraci;

41. Kde je to vhodné, podporovat spolupráci při předávání odsouzených osob, aby strávily zbývající část výkonu trestu ve své vlastní zemi, případně uzavírat v tomto ohledu dvoustranné nebo vícestranné dohody nebo úmluvy s přihlédnutím k právům odsouzených osob a otázkám souvisejícím se souhlasem, nápravou a reintegrací, je-li to vhodné, a zvyšovat povědomí těchto vězňů o dostupnosti těchto opatření;

42. Usnadňovat, pokud je to vhodné a v souladu s vnitrostátními právními rámci, procesy restorativní justice v příslušných fázích trestního řízení s cílem pomáhat při zotavení obětí a reintegraci pachatelů, jakož i předcházet kriminalitě a recidivě a posoudit jejich užitečnost v tomto ohledu;

Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do systémů trestní spravedlnosti

43. Vypracovat a provádět vhodné a účinné zásady a plány k dosažení rovnosti žen a mužů a odstranění překážek pro rozvoj žen a posilování jejich postavení v orgánech činných v trestním řízení a dalších institucích trestní spravedlnosti na všech úrovních a v tomto ohledu se zavázat k přijetí dalších konkrétních opatření k zajištění úplného, účinného a urychleného plnění Pekingské deklarace a akční platformy⁹ a výstupních dokumentů přijatých na dvacátém třetím zvláštním zasedání Valného shromáždění;¹⁰

44. Začlenit hledisko rovnosti žen a mužů do systému trestní spravedlnosti podporou opatření zohledňujících rovnost žen a mužů, která řeší genderově specifické potřeby pachatelů i obětí, včetně ochrany žen a dívek před reviktimizací v trestním řízení;

Řešení zranitelnosti dětí a mládeže v kontaktu se systémem trestní spravedlnosti

45. Zřizovat nebo posilovat systémy soudnictví pro mladistvé nebo jiná podobná řízení, která budou řešit závažnost protiprávního jednání a míru odpovědnosti mladistvých, jakož i jejich zranitelnost a příčiny, včetně hlavních příčin, a rizikové faktory jejich protiprávního jednání, aby byla usnadněna jejich náprava a reintegrace, mimo jiné podporou praktického uplatňování příslušných ustanovení Standardních minimálních pravidel soudnictví nad mládeží (Pekingská pravidla);¹¹

46. Provádět a případně posilovat opatření na pomoc s nápravou a reintegrací dětí a mládeže zapojené do jakýchkoliv forem organizovaných zločineckých skupin, včetně gangů a teroristických skupin, a současně chránit jejich práva a plně zohledňovat důležitost zajištění spravedlnosti a ochrany bezpečnosti obětí těchto zločineckých skupin a společnosti během provádění těchto opatření;

Zlepšení procesů vyšetřování trestných činů

⁹ Zpráva ze Čtvrté světové konference o ženách, Peking, 4.–15. září 1995 (publikace Organizace spojených národů, prodejní č. E.96.IV.13), kap. I, rezoluce 1, přílohy I a II.

¹⁰ Rezoluce Valného shromáždění S-23/2, příl., a rezoluce S-23/3, příl.

¹¹ Rezoluce Valného shromáždění 40/33, příl.

47. Podporovat používání a sdílení osvědčených postupů u zákonem a důkazy podložených metod dotazování určených k získávání pouze dobrovolných prohlášení, čímž se sníží riziko použití protiprávních, zneužívajících a donucovacích opatření během procesů vyšetřování trestných činů a umožní se získání nejlepších možných důkazů, čímž se zvýší legitimita a kvalita vyšetřování trestných činů, stíhání a odsouzení, stejně jako účinné využití zdrojů, a nadále prosazovat spolupráci mezi lidmi z praxe, odborníky a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami na vypracování souboru mezinárodních pokynů pro nenásilné metody dotazování a procesních záruk v tomto ohledu;

Podpora právního státu

Přístup ke spravedlnosti a rovné zacházení před zákonem

48. Zajistit rovný přístup ke spravedlnosti a uplatňování práva pro všechny, včetně zranitelných členů společnosti, bez ohledu na jejich postavení, mimo jiné přijetím vhodných opatření k zajištění účtivého zacházení bez jakékoli diskriminace či předpojatosti ze strany institucí trestní spravedlnosti;

Přístup k právní pomoci

49. Přijímat opatření k zajištění přístupu k včasné, účinné, přiměřeně zajištěné a cenově dostupné právní pomoci osobám, které nemají dostatečné prostředky, popř. pokud to vyžadují zájmy spravedlnosti, a zvyšovat povědomí o dostupnosti této pomoci, mimo jiné podporou praktického uplatňování příslušných ustanovení Zásady a pokynů OSN pro přístup k právní pomoci v systémech trestního práva,¹² nástrojů Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu k zajištění kvality služeb právní pomoci v procesech trestní spravedlnosti a dalších souvisejících nástrojů, podporou rozvoje nástrojů poradenství, shromažďování a sdílením údajů o přístupu k právní pomoci a rozvojem specializované sítě poskytovatelů právní pomoci za účelem výměny informací a osvědčených postupů a vzájemné pomoci při výkonu jejich práce;

Národní zásady ukládání trestů

50. Podporovat vnitrostátní zásady, postupy nebo pokyny pro ukládání trestů tak, aby zacházení s pachateli z pohledu přísnosti trestů odpovídalo závažnosti přečinů podle národních právních předpisů;

Efektivní, odpovědné, nestranné a inkluzivní instituce

51. Zajistit integritu a nestrannost orgánů činných v trestním řízení a dalších institucí zahrnujících systém trestní spravedlnosti, jakož i nezávislost soudnictví a zajistit spravedlivou, účinnou, odpovědnou, transparentní a vhodnou správu a výkon spravedlnosti při zohlednění dokumentů¹³ uvedených v příslušných rezolucích Valného shromáždění a Hospodářské a sociální rady;

¹² Rezoluce Valného shromáždění 67/187, příl.

¹³ Mezi tyto dokumenty patří Základní zásady nezávislosti soudnictví a jejich doplňkový dokument, Bangaloreské zásady soudního řízení, Základní zásady pro roli právníků a Zásady pro roli státních zástupců a Istanbulská deklarace o transparentnosti soudních procesů a opatření

52. Přijímat účinná legislativní, správní, soudní nebo jiná příslušná opatření k prevenci, vyšetřování, stíhání a trestání všech forem mučení, ukončit beztrestnost v tomto ohledu a zabránit jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání;

Efektivní protikorupční úsilí

53. Efektivně využívat stávající nástroje mezinárodní protikorupční architektury, zejména uplatňováním Úmluvy OSN proti korupci a Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a případně dalších příslušných nástrojů;

54. Rozvíjet, odpovídajícím způsobem zajišťovat a provádět účinné zásady a opatření, mimo jiné zlepšováním způsobů shromažďování a hodnocení údajů za účelem analýzy korupce a posilování integrity, transparentnosti a odpovědnosti veřejných institucí s cílem holisticky předcházet, odhalovat, vyšetřovat, stíhat a soudit korupci, aby tak byla ukončena beztrestnost pachatelů;

55. Zajistit uplatňování vhodných opatření k účinnému narušení stávajících vazeb mezi organizovanými zločineckými skupinami a korupcí, mimo jiné prevencí úplatkářství a praní výnosů z trestné činnosti přes legitimní ekonomiku a bojem proti nim, a rozvíjet tak strategie pro prevenci nezákonných finančních toků a boje proti nim;

56. Poskytovat ochranu před jakýmkoli nespravedlivým zacházením s osobami, které v dobré víře a na základě odůvodněných předpokladů ohlásí korupční jednání příslušným orgánům, a tím podporovat ohlašování korupce;

57. Vyšetřovat, stíhat a trestat hrozby a násilné činy, spadající do jejich jurisdikce, spáchané proti novinářům a pracovníkům médií, jejichž pracovní povinnosti je vystavují konkrétnímu riziku zastrašování, obtěžování a násilí, a to na základě nestranného, účinného a efektivního vyšetřování, zejména v rámci boje proti korupci a organizované trestné činnosti, a to i během konfliktů a po nich, s cílem ukončit beztrestnost kriminality páchané proti nim v souladu s vnitrostátními právními předpisy a platným mezinárodním právem;

58. Zvyšovat povědomí veřejnosti o prostředcích pro hlášení případů korupce, mimo jiné šířením informací o odpovědnosti a právech ohlašujících osob, včetně dostupných opatření na jejich ochranu;

Sociální, vzdělávací a další opatření

59. Zajišťovat přístup ke kvalitnímu vzdělávání a podporovat osvětové činnosti týkající se práva a zásad, včetně vzdělávání v oblasti veřejného práva pro všechny, s cílem předat veřejnosti hodnoty, dovednosti a znalosti nezbytné pro podporu kultury zákonnosti zohledňující kulturní rozmanitost, a to na základě dodržování zásad právního státu;

Podpora mezinárodní spolupráce a technická pomoc při prevenci a řešení všech forem kriminality

Mezinárodní spolupráce, mimo jiné prostřednictvím budování kapacit a technické pomoci

60. Aktivně se účastnit nedávno spuštěného mechanismu pro hodnocení uplatňování Úmluvy Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a jejích protokolů a mechanismu pro hodnocení uplatňování Úmluvy OSN proti korupci a přispívat k nim, a to s cílem pomáhat členským státům při uplatňování těchto nástrojů, identifikovat a dokládat konkrétní potřeby technické pomoci, sdílet osvědčené postupy a podporovat účinnou mezinárodní spolupráci;

61. Zvyšovat účinnost a efektivitu ústředních orgánů a dalších příslušných orgánů odpovědných za usnadňování mezinárodní spolupráce, například za vzájemnou právní pomoc a vydávání osob, mimo jiné zajišťováním odpovídajících lidských a materiálních zdrojů, odborných znalostí a nástrojů, jako jsou moderní nástroje komunikace a řízení případů, posilováním programů budování kapacit a technické pomoci a aktualizací a rozšiřováním nástrojů, jako jsou portál pro správu znalostí Sdílení elektronických zdrojů a zákonů o kriminalitě, nástroj pro psaní žádostí o vzájemnou právní pomoc a adresář příslušných vnitrostátních orgánů, a to za spolupráce a koordinace Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu;

62. Posilovat účinnou mezinárodní spolupráci v trestních věcech, mimo jiné v oblastech vydávání osob a vzájemné právní pomoci, a účinně řešit stávající výzvy a obtíže, zejména pokud jde o žádosti, a podporovat osvědčené postupy, usnadňovat využívání stávajících regionálních a mezinárodních nástrojů, včetně Úmluvy proti korupci a Úmluvy proti organizovanému zločinu, jako právního základu pro vydávání osob a vzájemnou spolupráci při poskytování právní pomoci, a podle potřeby provádět a uzavírat dohody nebo ujednání na posílení mezinárodní spolupráce v tomto ohledu;

63. Zřizovat nebo posilovat regionální a meziregionální sítě pro spolupráci orgánů činných v trestním řízení a dalších osob působících v oblasti trestní spravedlnosti za účelem výměny informací a osvědčených postupů s cílem mimo jiné budovat vzájemnou důvěru a dále usnadňovat mezinárodní spolupráci;

64. Usnadňovat formální a, v rozsahu povoleném vnitrostátními právními předpisy, neformální výměnu informací a komunikaci nezbytnou k prevenci kriminality a boji proti ní, mimo jiné podporou mezivládních organizací, jakoje Mezinárodní organizace kriminální policie (INTERPOL);

65. Pokračovat v posilování mezinárodní spolupráce prostřednictvím technické pomoci a budování kapacit, mimo jiné s podporou Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu, a navázat na probíhající iniciativy a osvědčené postupy, jako je Globální program pro provádění Deklarace z Dauhá;

66. Propagovat, usnadňovat a podporovat nejširší opatření technické pomoci, včetně materiální podpory a školení, s cílem umožnit orgánům činným v trestním řízení a institucím trestní spravedlnosti účinně předcházet kriminalitě a bojovat proti ní, a to s přihlédnutím ke konkrétním výzvám, kterým čelí rozvojové země, a jejich konkrétním potřebám;

67. Uznávat zásadní roli účinné mezinárodní spolupráce při prevenci kriminality a boji proti ní a za tímto účelem zdůrazňovat význam řešení, odstraňování a efektivní reakce na mezinárodní výzvy a překážky, zejména taková opatření, která této spolupráci brání a která nejsou v souladu s Chartou Organizace spojených národů a závazky vyplývajícími z mezinárodního práva, a v tomto ohledu naléhavě žádat státy, aby v souladu se svými mezinárodními závazky upustily od uplatňování těchto opatření;

Mezinárodní spolupráce za účelem zbavení zločinců jejich výnosů z trestné činnosti

68. Posilovat mezinárodní spolupráci a pomoc v oblasti identifikace, sledování, zajištění, zabavení a konfiskace výnosů nebo jiného majetku a nástrojů trestné činnosti a jejich likvidace, včetně jejich vrácení, a to i v souladu se všemi příslušnými ustanoveními a zásadami Úmluvy proti organizovanému zločinu

a Úmluvy proti korupci, a dle potřeby věnovat v konkrétních případech zvláštní pozornost uzavírání dohod nebo oboustranně přijatelných ujednání v tomto ohledu ohledně vrácení a konečné likvidace zkonfiskovaného majetku podle čl. 57 odst. 5 Úmluvy proti korupci, jakož i řádně zvážit možnost sjednání dohody o opatřeních ke zvýšení transparentnosti a odpovědnosti, a to se zohledněním skutečnosti, že v souladu s článkem 4 Úmluvy nemohou státy v tomto ohledu ukládat podmínky jednostranně;

69. Při řešení případů souvisejících s korupcí, které využívají alternativní právní mechanismy a mimosoudní řešení, včetně urovnání, a které vedly ke konfiskaci a vrácení výnosů z trestné činnosti, využívat pomoc postižených států, je-li to vhodné a v souladu s vnitrostátními právními předpisy, s cílem posilovat mezinárodní spolupráci, sdílení informací a důkazů a vrácení výnosů z trestné činnosti v souladu s Úmluvou proti korupci a vnitrostátními právními předpisy;

70. Uznávat vyhledávání majetku z trestné činnosti jako důležitý prvek prevence kriminality a trestní spravedlnosti, zejména v případech korupce, a v tomto ohledu posilovat politickou vůli a poskytovat záruku řádného procesu;

71. Povzbuzovat státy, aby odstraňovaly bariéry a překonávaly překážky při uplatňování opatření k vyhledávání majetku z trestné činnosti, zejména zjednodušením svých právních postupů, je-li to vhodné a v souladu s vnitrostátními právními předpisy, s přihlédnutím k Agendě 2030 pro udržitelný rozvoj při používání vráceného majetku v souladu s vnitrostátními právními předpisy a domácími prioritami a s ohledem na to, že posilování činností vyhledávání odcizeného majetku a jeho navrácení podpoří plnění Agendy 2030;

72. Provádět opatření nezbytná k získání a sdílení spolehlivých informací o skutečném vlastnictví společností, právních strukturách nebo jiných komplexních právních mechanismech, a usnadňovat tak proces vyšetřování a vyřizování žádostí o vzájemnou právní pomoc;

Terorismus ve všech formách a projevech

73. Posilovat spolupráci na mezinárodní, regionální a subregionální úrovni za účelem prevence veškerého jednání, metod a praktik terorismu ve všech jeho formách a projevech a boje proti nim, mimo jiné posilováním právního státu na všech úrovních, zajišťováním plnění příslušných mezinárodních smluvních ujednání a protokolů souvisejících s bojem proti terorismu a formulováním strategií zaměřených na účinné řešení podmínek napomáhajících šíření terorismu, včetně násilného extremismu, pokud a když napomáhá terorismu, a to se zohledněním skutečnosti, že nic nemůže ospravedlnit teroristické činy, a neprodleně uplatňovat Globální protiteroristickou strategii OSN ve všech jejích aspektech na mezinárodní, subregionální a národní úrovni, mimo jiné mobilizací zdrojů a odborných znalostí;

74. Zajišťovat účinnější opatření proti terorismu ve všech jeho formách a projevech bez ohledu na to, kdo a kde se jej dopustil, zejména vyšetřování a stíhání podložené důvěryhodnými a ověřitelnými informacemi a důkazy, a za tímto účelem zlepšovat shromažďování, zpracovávání a uchovávání příslušných informací a důkazů a dle potřeby zvážit účast v sítích pro sdílení informací a důkazů;

75. Identifikovat, analyzovat a potírat v konkrétních případech jakékoli stávající, rostoucí nebo potenciální vazby mezi financováním terorismu a nadnárodním organizovaným zločinem, nezákonnými činnostmi souvisejícími s drogami, praním peněz, únosy a braním rukojmích s cílem získávat finanční prostředky, mimo jiné prostřednictvím požadavků na výkupné a vydírání, předcházet finanční a logistické podpoře terorismu ve všech jeho formách a projevech a bojovat proti ní a bránit teroristům v získávání zbraní v souladu s povinnostmi vyplývajícími z platného mezinárodního práva;

76. Zaměřit se na rostoucí hrozbu, kterou představují zahraniční terorističtí bojovníci, mimo jiné plněním platných mezinárodních závazků, a zdůrazňovat význam činností OSN zaměřených na budování kapacit a usnadnění budování kapacit v souladu se stávajícími mandáty na pomoc státům, včetně států v nejvíce postižených regionech, a to na jejich žádost;

77. Zlepšovat bezpečnost a odolnost kritické infrastruktury a ochranu zvláště zranitelných „měkkých cílů“, mimo jiné prostřednictvím rozsáhlejšího sdílení informací mezi orgány činnými v trestním řízení, soukromým sektorem a veřejností;

78. Přijímat vhodná opatření k prevenci a potírání podněcování ke spáchání teroristického útoku a šíření takové teroristické propagandy a vyjadřovat znepokojení nad oslavou terorismu ve všech jeho formách a projevech;

Nové, nově se objevující a rozvíjející se formy kriminality

79. Posilovat opatření k řešení nových, nově se objevujících a rozvíjejících se forem kriminality, mimo jiné maximálním využíváním příslušných a platných úmluv, jako je Úmluva proti organizovanému zločinu a její protokoly, prostřednictvím opatření v ní obsažených, za účelem prevence kriminality a boje proti ní, usnadňování mezinárodní spolupráce a konfiskace a vrácení výnosů z trestné činnosti;

80. Zkoumat trendy a vývoj metod používaných při páčání trestné činnosti k vývoji účinných prostředků mezinárodní spolupráce a technické pomoci, mimo jiné lepším sdílením informací a výměnou názorů, zkušeností a osvědčených postupů v rámci Komise pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost a dalších příslušných globálních a regionálních fór;

81. Posilovat úsilí o prevenci a bránění obchodování s lidmi a boj proti němu, mimo jiné podporou shromažďování a sdílení údajů, je-li to vhodné, prostřednictvím příslušné technické pomoci Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu, řešením faktorů, kvůli nimž jsou lidé zranitelní vůči obchodování, odhalování a likvidací sítí pro obchodování, včetně dodavatelských řetězců, odrazováním poptávky, která podporuje vykořisťování vedoucí k obchodování s lidmi, ukončením beztrestnosti sítí obchodování s lidmi, prováděním finančních vyšetřování a používáním zvláštních vyšetřovacích technik za podmínek předepsaných vnitrostátními právními předpisy, a také ochranou obětí obchodování s lidmi;

82. Přijímat a provádět účinná opatření k prevenci převaděčství migrantů a boji proti němu a k ochraně životů a lidských práv migrantů v souladu s příslušnými povinnostmi stran podle Úmluvy proti organizovanému zločinu a Protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, kterým se doplňuje Úmluva¹⁴ a všechny další příslušné mezinárodní závazky, zejména v oblasti lidských práv, v tomto ohledu posilovat dvoustrannou, regionální a mezinárodní spolupráci, zejména při řešení rostoucí úlohy nadnárodních a vnitrostátních organizovaných zločineckých skupin, které těží z takové trestné činnosti a dalších trestných činů proti migrantům, a to i prostřednictvím souběžného provádění finančních vyšetřování a zvláštních vyšetřovacích technik, a zdůrazňovat, že je třeba vyvinout veškeré úsilí, aby se zabránilo dalším obětem a ztrátám na životech;

83. Podporovat globální, regionální a dvoustrannou spolupráci s cílem zabránit zločincům a zločineckým organizacím v přístupu ke střelným zbraním a posilovat mechanismy a strategie pro ochranu hranic za účelem prevence nedovoleného obchodování se zbraněmi, jejich částmi a součástmi a střelivem, včetně online obchodu, a boje proti nim, stejně jako proti nezákonné reaktivaci deaktivovaných střelných zbraní;

84. Posilovat spolupráci při řešení a potírání hrozeb souvisejících s technologickým rozvojem a změnou modu operandi, pokud jde o nezákonnou

¹⁴ Organizace spojených národů, *Sbírka smluv*, sv. 2241, č. 39574.

výrobu střelných zbraní, jejich součástí, komponent a střeliva a obchodování s nimi, a vyšetřovat a trestně stíhat tyto trestné činy, mimo jiné zajištěním spolupráce v oblasti vymáhání práva, jakož i systematickým sledováním zabavených zbraní;

85. Účinně řešit a potírat světový drogový problém, který vyžaduje soustředěná a trvalá opatření na národní, regionální a mezinárodní úrovni, včetně urychlení plnění stávajících závazků vyplývajících z protidrogových zásad, prostřednictvím komplexního a vyváženého přístupu a na základě zásady společné a sdílené odpovědnosti;

86. Přijímat účinnější opatření k prevenci a ukončení zneužívání a vykořisťování dětí, obchodování s dětmi a všech forem násilí proti dětem a jejich mučení, včetně sexuálního vykořisťování dětí a sexuálního zneužívání online i offline, kriminalizováním těchto činů, poskytováním podpory obětem a podporou mezinárodní spolupráce v boji proti těmto trestným činům;

87. Přijímat účinná opatření k prevenci a potírání trestných činů, které mají vliv na životní prostředí, jako například nedovolený obchod s volně žijícími a planě rostoucími druhy, mimo jiné včetně flóry a fauny chráněných Úmluvou o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,¹⁵ se dřevem a dřevařskými výrobky, s nebezpečnými a jinými odpady a s drahými kovy, kameny a jinými nerosty, jakož i pytláctví, a to co nejlepším možným využíváním příslušných mezinárodních nástrojů a posilováním právních předpisů, mezinárodní spolupráce, budováním kapacit, reakcí trestní spravedlnosti a úsilím orgánů činných v trestním řízení zaměřeným mimo jiné na řešení nadnárodního organizovaného zločinu, korupce a praní peněz v souvislosti s těmito trestnými činy a nedovolených finančních toků z těchto trestných činů, a to se zohledněním potřeby zbavit pachatele výnosů z trestné činnosti;

88. Podporovat shromažďování údajů a výzkum výroby padělaných léčivých přípravků a obchodování s nimi, přičemž se v rámci dané oblasti působnosti uznává definice padělaných léčivých přípravků schválená Světovým zdravotnickým shromážděním v roce 2017, a se zohledněním této skutečnosti posilovat vhodná opatření pro reakci na výrobu padělaných lékařských přípravků a obchodování s nimi;

89. Posilovat vnitrostátní a mezinárodní reakce na obchodování s kulturními statky a jiné trestné činy zaměřené na kulturní statky a jakékoli vazby na financování organizovaného zločinu a terorismu a posilovat v tomto ohledu mezinárodní spolupráci, mimo jiné vrácením nebo restitucí těchto nezákonně obchodovaných kulturních statků do zemí původu prostřednictvím vhodných kanálů, a to s přihlédnutím ke stávajícím nástrojům, jako je Úmluva proti organizovanému zločinu, Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovolenému dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků,¹⁶ Mezinárodní pokyny pro prevenci kriminality a reakci trestního soudnictví na obchodování s kulturními statky a jiné související trestné činy,¹⁷ a k dalším příslušným nástrojům a s cílem zvážit veškeré možnosti zajištění efektivního využití mezinárodního právního rámce k boji proti trestným činům proti kulturním statkům a posoudit případné návrhy na doplnění stávajícího rámce pro mezinárodní spolupráci;

90. Vyvíjet úsilí k lepšímu porozumění pašování obchodního zboží s cílem posilovat naše reakce v souladu s vnitrostátními právními předpisy na tento druh kriminality a její možné vazby na korupci a jiné trestné činy;

91. Vypracovat účinné strategie, mimo jiné posilováním kapacity odborníků v oblasti trestní spravedlnosti, s cílem předcházet trestným činům z nenávisti, vyšetřovat a stíhat je, jakož i účinně spolupracovat s oběťmi a postiženými komunitami za účelem budování důvěry veřejnosti při komunikaci s orgány činnými v trestním řízení v rámci oznamování takových trestných činů;

¹⁵ Tamtéž, sv. 993, č. 14537.

¹⁶ Tamtéž, sv. 823, č. 11806.

¹⁷ Rezoluce Valného shromáždění 69/196, příl.

92. Posilovat opatření k řešení hrozby jiných nových, nově se objevujících vznikajících a rozvíjejících se forem kriminality, jakož i jejich možných vazeb na organizované zločinecké skupiny jako zdrojů lukrativních zisků pro jejich nezákonnou činnost;

93. Posilovat koordinaci a mezinárodní spolupráci s cílem účinně předcházet rostoucí hrozbě počítačové kriminality a bojovat s ní;

94. Podporovat vhodné využívání technologií orgány činnými v trestním řízení a jinými institucemi trestní spravedlnosti poskytováním technické pomoci na vyžádání, budováním kapacit a nezbytným školením, jakož i zlepšováním právních předpisů, nařízení a zásad tak, aby se daly přizpůsobovat neustálému technologickému rozvoji;

95. Podporovat na národní, regionální a mezinárodní úrovni, s náležitým zohledněním vnitrostátních právních rámců a zásad mezinárodního práva, partnerství veřejného a soukromého sektoru s digitálním odvětvím, finančním sektorem a poskytovateli komunikačních služeb s cílem posilovat mezinárodní spolupráci v boji proti počítačové kriminalitě;

Aby byly zajištěny odpovídající následné kroky související s touto deklarácí a našimi závazky:

96. Vyzýváme Komisi pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost, aby v souladu se svým mandátem přijala v návaznosti na tuto deklaráci vhodná politická a operativní opatření a určila inovativní způsoby, jak využít informace o pokroku dosaženém při plnění této deklaráce, a vyzýváme Komisi, aby spolupracovala s dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, včetně institutů sítě programů OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost, s cílem posilovat globální partnerství v oblasti prevence kriminality, trestní spravedlnosti a právního státu a naplnit cíle Agendy 2030;

97. Vyjadřujeme hlubokou vděčnost lidu a vládě Japonska za jejich vřelou a velkorysou pohostinnost a za vynikající zázemí poskytnuté Čtrnáctému kongresu.